

POSUDEK

vedoucího na diplomovou práci Elišky Huk Kloučkové „Právní režim Arktidy (mezinárodněprávní aspekty režimu Severního ledového oceánu), srovnání s právním režimem Antarktidy“ předloženou na Univerzitě Karlově Právnické fakultě

Diplomová práce je členěna na úvod, sedm částí a závěr. Vlastní text diplomové práce včetně poznámek pod čarou má podle prohlášení diplomantky 108 173 znaků včetně mezer. Práce byla odevzdána v říjnu 2023 (datum uzavření rukopisu 31. 10. 2023).

Diplomová práce je věnována problematice polárních oblastí z hlediska mezinárodního práva. Hlavním cílem diplomové práce je vysvětlit a analyzovat právní režim Arktidy. Dalším cílem je komparace právního režimu Arktidy a Antarktidy (str. 2).

V první kapitole se uchazečka nejprve zabývá definicemi, historií a geopolitickým významem zkoumaných oblastí. Pokud jde o Arktidu diplomantka zdůrazňuje, že jí pro účely diplomové práce rozumí oblast Severního ledového oceánu, který tvoří jádro Arktidy (str. 5). Správně si ale uvědomuje, že Arktida může být definovaná i v širším pojetí, jako země, moře a led, které se nacházejí severně od polárního kruhu. Definice Antarktidy je založena na Smlouvě o Antarktidě z roku 1959. Pokud jde o historický vývoj, autorka stručně popisuje vývoj, pokud jde o obě polární oblasti, zmiňuje zde významné historické milníky. V kapitole se zabývá i geopolitickým významem obou oblastí. Pozornost věnuje nejprve problematice Arktidy zdůrazňuje její význam z hlediska využívání surovin, ale i námořní dopravy. Zabývá se zde zájmy pobřežních států Severního ledového oceánu, zejména Kanady, Norska, Dánska, Ruska. Kapitola obsahuje i zmínku o Arktické radě založené v roce 1996. Na str. 9 jí uchazečka označuje jako mezivládní organizaci, na str. 13 o ní píše jako o mezivládní fóru pro regionální spolupráci. Jaká je právní povaha Arktické rady? Podobně se uchazečka zabývá historií a geopolitickým významem Antarktidy. Vzhledem k tomu, že Arktida je převážně moře je následující kapitola věnována mezinárodnímu mořskému právu na základě Úmluvy OSN o mořském právu z roku 1982. Z hlediska tématu diplomové práce je významná část o kontinentálním šelfu (str. 26 a násl.). V závěru kapitoly jsou obsaženy reakce arktických států na Úmluvu o mořském právu. Na danou kapitolu logicky navazuje kapitola nazvaná teritoriální nároky jednotlivých států ve vztahu k Arktidě. Uchazečka tím má na mysli jednak nároky na rozšíření kontinentálního šelfu za hranici 200 námořních mil. Zmiňuje zde zejména nároky Ruska, kde konstatuje, že Komise OSN pro hranice kontinentálního šelfu většinu z požadavků Ruska v roce 2023 doporučila, odmítla nakonec pouze 300.000 km² z důvodu nedostatečné datové

dokumentace. Nároky vznesla také Kanada a Dánsko, jak konstatuje diplomantka, bude trvat ještě několik let, než se k nim vyjádří (str.31). Lze litovat, že je v práci obsažen pouze tento stručný popis bez hlubší právní analýzy z hlediska ustanovení Úmluvy OSN o mořském právu. Jedná se o významné otázky z hlediska tématu práce. Dále se uchazečka zaměřila na problematiku plavby v Arktidě, pokud jde o severozápadní a severovýchodní cestu. Co se týče Severozápadní cesty, Kanada jí považuje za své vnitřní vody, zatímco USA za mezinárodní úžinu (str. 32). Rovněž zde by byl na místě určitý právní rozbor, je zde pouze konstatováno rozdílné stanovisko obou států. Kapitola zahrnuje i zmínku o Mezinárodním tribunálu pro mořské právo a o Mezinárodním soudním dvoru OSN s poukazem na určité odlišnosti těchto soudních orgánů. Není zde však zmíněn výraznější vztah k Arktidě. Následuje kapitola o právním režimu Antarktidy. Uchazečka správně konstatuje, že se jedná o antarktický smluvní systém zahrnující několik smluv. Na str. 37 zmiňuje, že se smluvní státy Smlouvy o Antarktidě scházejí na pravidelných konzultativních schůzkách Smlouvy o Antarktidě. Správně uvádí, že se jich mohou zúčastnit pouze první dvě skupiny států Smlouvy o Antarktidě. Nevyjadřuje se však k významu Konzultativních schůzek pro antarktický smluvní systém. Jaké akty mohou schůzky přijímat, zda jsou právně závazné apod. Pátá kapitola je věnována zájmům EU o obě oblasti a následující kapitola vztahu České republiky k arktickým a antarktickým oblastem. Sedmá kapitola obsahuje stručné porovnání obou oblastí, následuje závěr.

Pokud jde o hodnocení, práce je převážně popisného charakteru. Má logickou strukturu, diplomantka popsala základy právního režimu obou oblastí. Práce je však stručným popisem bez hlubší analýzy. Nicméně je zřejmá snaha uchazečky zahrnout do diplomové práce i nejnovější vývoj. Při zpracování diplomové práce čerpala z primárních i sekundárních zdrojů, zejména v anglickém jazyce, vychází ale i z české literatury věnované zvolenému tématu. Práce obsahuje 123 poznámek pod čarou. Z formálního hlediska je práce napsána srozumitelným jazykem.

Diplomová práce splňuje požadavky kladené na tyto práce a **doporučuji** jí k ústní obhajobě. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomantka zaměřila na otázky a připomínky obsažené v posudku.

V Praze dne 25. 12. 2023

prof. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.